

**Програма
за развитие на читалищната дейност в
Община Аксаково за 2021 година**

I. Въведение:

Народните читалища в община Аксаково са традиционни, самоуправляващи се български културно-просветни сдружения, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи, съгласно Закона за народните читалища.

Читалищата са юридически лица с нестопанска цел, които съхраняват традициите и културата в населените места, работят за развитие на талантите и любителското изкуство, в съответствие с общинския културен календар, реализират проекти и със своята дейност се утвърждават като съвременни културно-информационни центрове. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица, без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Настоящата програма за развитие на читалищната дейност в община Аксаково се създава в изпълнение на чл.26 а, ал.2 от Закона за народните читалища, въз основа на направените от читалищата на територията на община Аксаково предложения за дейността им през 2021 година.

II. Народни читалища на територията на община Аксаково

На територията на Община Аксаково функционират 21 читалища в следните населени места:

1. НЧ „Просвета – 1905” град Аксаково
2. НЧ „Антим I – 1907” град Игнатиево
3. НЧ „Васил Левски – 1927” село Изворско
4. НЧ „Васил Левски – 1927” село Водица
5. НЧ „Христо Ботев – 1927” село Кичево
6. НЧ „Просвета – 1922” село Любен Каравелово
7. НЧ „Бъдеще – 1871” село Ботево
8. НЧ „Наука – 1927” село Крумово
9. НЧ „Учител – 1906” село Слънчево
10. НЧ „Васил Левски -1944” село Долище
11. НЧ „Образование – 1979” село Климентово
12. НЧ „Светлина – 2007” село Орешак
13. НЧ „Яребична – 2007” село Яребична
14. НЧ „Доброглед – 2005” село Доброглед
15. НЧ „Самообразование – 2006” село Зорница
16. НЧ „Новаково – 2007” село Новаково
17. НЧ „Кирил и Методий – 2008” село Осеново
18. НЧ „Напредък – 2008” село Куманово
19. НЧ „Отец Паисий – 1941” село Генерал Кантарджиево
20. НЧ „Въглен - 1884” село Въглен
21. НЧ „Пробуда – 1933” село Припек

Всички читалища са съдебно регистрирани и са вписани в Регистъра на Народните читалища в Министерство на културата и са пререгистрирани, според новите изисквания на Закона за народните читалища.

Дейността на читалищата е обезпечена с държавна субсидия чрез общинския бюджет. Средствата за читалищна дейност се регулират и разпределят между читалищата по Механизъм, определен от Министерство на културата, като средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал.1 от ЗНЧ и утвърдените

от Кмета на Община Аксаково Вътрешни правила за разпределяне и отчитане на държавна и общинска субсидия за дейността на Народните читалища в Община Аксаково.

III. Стратегическа цел и приоритети

1. Стратегическа цел:

Целите на народните читалища са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани с:

- развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където осъществяват дейността си;
- запазване на обичаите и традициите на българския народ;
- разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
- възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
- осигуряване на достъп до информация;
- уреждане и поддържане на библиотеки, читални, фото, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
- развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
- организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове, празненства, концерти, чествания и младежки дейности;
- събиране и разпространяване на знания за родния край;
- създаване и съхраняване на музейни колекции, съгласно Закона за културното наследство;
- предоставяне на компютърни и интернет услуги;

IV. Основни дейности по изпълнение на програмата

Организационната дейност в читалищата на територията на Община Аксаково ще бъде насочена към създаване на по-добри възможности за работа на читалищните дейци и потребителите, както и предоставяне на услуги, които да отговарят на новите потребности на населението. В тази връзка се предвиждат следните основни задачи за изпълнение:

1. Опазване културно-историческото наследство и националните традиции.
2. Осигуряване на по-добра, по-съвременна и по-висококачествена образователна, културна, социална и информационна среда за населението.
3. Работа за повишаване на квалификацията на работещите в читалищата, посредством организиране на различен тип семинари, обучения и конференции, отнасящи се до тяхната дейност.
4. Дейности по привличане на нови членове на читалищата.
5. Повишаване на компютърната грамотност на работещите в читалищата и читалищните библиотеки.
6. Разработване и реализиране на проекти за общностно и местно развитие, както и за допълнително финансиране на читалищната дейност.

V. Материално техническа база

Материално техническата база на читалищата включва сграден фонд (общинска собственост), сценично облекло, оборудване и обзавеждане на библиотеки, салони, зали и други помещения. В повечето сгради, в които се помещават читалищата на територията на общината е извършен цялостен ремонт.

През 2018г. общината изготви проекти и кандидатства за извършване на ремонт в следните сгради:

- Проект "Административна сграда – кметство с читалище в с. Доброглед, общ. Аксаково"

- ,за финансиране по мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, включена в Стратегията за ВОМР на територията на МИГ „Девня – Аксаково“ финансирана по подмярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" (ВОМР) от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. Стойност на разхода, за който е кандидатствано: 198 856,21 с вкл. ДДС.

През 2020г. започна изпълнението на ремонта на сградата. Очаква се проекта "Административна сграда – кметство с читалище в с. Доброглед да приключи през 2021г.

- Проект "Ремонт и реконструкция на съществуващо читалище в УПИ V-1, кв. 11, по плана на с. Яребична, общ. Аксаково" за финансиране по мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, включена в Стратегията за ВОМР на територията на МИГ „Девня – Аксаково“ финансирана по подмярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" (ВОМР) от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. Стойност на разхода, за който е кандидатствано: 146 647,42 с вкл. ДДС.

Община Аксаково ще продължава да търси възможности за финансиране на необходимите ремонтни дейности на сградите, в които се помещават читалищата, както от бюджета на общината, така и с подготовка на проекти по национални и европейски програми, за които допустими бенефициенти могат да бъдат читалищата или общините.

VI. Читалищни дейности

1. Библиотечна дейност

Библиотечната дейност е една от основните функции на читалището. В библиотеките се събират, обработват, организират, съхраняват и предоставят за обществено ползване библиотечни и информационни услуги за населението. Те осигуряват свободен достъп за своите читатели, като библиотекарите обръщат внимание за привличането на нови читатели сред младите хора, за създаване на трайни навици за четене и получаване на знания и умения. В рамките на тези дейности с помощта на различни методи и форми на работа (уреждане на кътове с литература, срещи с ученици, литературни четения и др.) се създават условия за пълноценно използване на библиотечния фонд. С навлизането на информационните технологии компютрите стават все по-необходими в ежедневната им работа. Достъпът до информация, знания, комуникация и учене през целия живот се налага в последно време с предоставянето на компютърни и интернет услуги.

Основните задачи и усилия са насочени към:

- превръщането и утвърждаването на библиотеките в информационно – образователни центрове за хората от различните възрасти;
- попълване и обогатяване на библиотечните фондове с нови и интересни заглавия от различно области на знанието;
- участие в проекти на Министерството на културата за попълване на книжния фонд.
- популяризиране на книгата и четенето на хартиен носител, включване на

библиотеките в седмицата на детската книга

С разработването на проекти и включването в различни програми се търсят възможности за набавяне на нови книги за попълване на библиотечните колекции, закупуване на компютри за създаване на информационни центрове.

В регистъра на обществените библиотеки са вписани следните обществени библиотеки на територията на Община Аксаково:

- Библиотеката към НЧ „Просвета – 1905“ гр. Аксаково с най-голям брой библиотечни единици;
- Библиотеката към НЧ „Антим I – 1907“ гр. Игнатиево;
- Библиотеката към НЧ „Васил Левски – 1927“ с.Изворско;
- Библиотеката към НЧ „Васил Левски – 1927“ с.Водица;
- Библиотеката към НЧ „Христо Ботев – 1927“ – с.Кичево;
- Библиотеката към НЧ „Просвета – 1922“ с. Любен Каравелово;
- Библиотеката към НЧ „Отец Паисий – 1941“ с.Генерал Кантарджиево;
- Библиотеката към НЧ „Бъдеще – 1871“ с.Ботево;

Двете читалища – НЧ „Просвета – 1905” гр.Аксаково и НЧ „Просвета – 1922” с.Любен Каравелово ще продължават да работят по програма „Глобални библиотеки - България”, като това спомага много за развитието на читалищната и библиотечна дейност.

През 2021г. читалищата ще продължат да уреждат литературни конкурси, изложби, викторини и кътове свързани с бележити юбилейни годишнини на български и световни автори.

2. Етнографски сбирки

Етнографската сбирка отразява местните традиции, обичаи и бита на местното население. Такива сбирки има в читалище „Христо Ботев – 1927” с. Кичево и читалище „Светлина – 2007” с. Орешак, читалище „Образование – 1979” с. Климентово, читалище „Васил Левски – 1927” с.Водица, читалище „Васил Левски – 1944” с.Долище

Те са направени с много труд от жителите на населените места, които показват една малка част от бита, облеклото и традициите на нашите предци – ризи, поли, сукмани, ямурлуци, цървули, покривки, станове, хурки, вретена, кобилицы, рало, диканя, чепкало, чекрък и много други.

3. Развитие на любителското художествено творчество

Любителското творчество се проявява във всички сфери на изкуството и в него участват хора от всички възрасти. Чрез него се създават предпоставки за професионална квалификация и реализация в областта на културата, а от друга страна – се възпитава публика, която да има потребност от участие в обществения културен живот.

В 15 читалища на територията на общината са създадени и в момента са действащи певчески и танцови колективи. Певческите колективи са 15 на брой, от които 13 за автентичен и обработен фолклор и два певчески колектива за стари градски песни. Пет са танцовите състави, един модерен балет, два клуба за фолклорни танци, един клуб за народни танци и две школи за любители. Има една гайдарска школа, една група „Лазарки“ и три коледарски групи. Конкретните певчески и танцови колективи във всяко читалище са описани в таблицата по-долу:

№	Читалище	Населено място	Певчески групи	Танцови състави	Други
1	Просвета – 1905	Аксаково	ПФГ „Гласовете на Аксаково, ПГ „Тракийка“, ПГ „Вдъхновение“ и ФФ „Настроение“	Танцов състав „Изворче“ Танцов състав „Аксаково“	Гайдарска школа „Тракия“, Модерен балет „Монт“

2	Антим I- 1907	Игнатиево	ПГ „Хризантеми“	Детски танцов състав и школа за народни танци	Клуб за фолклорни танци
3	Васил Левски - 1927	Изворско		Танцов състав „Дервентче“	
4	Васил Левски – 1927	Водица			
5	Христо Ботев – 1927	Кичево	ФПГ „Кичевски напеви“		Група „Лазарки“ и група „Коледари“
6	Просвета – 1922	Любен Каравелово	ЖПФГ „Възраждане“		Женски клуб „Възраждане“
7	Бъдеще – 1871	Ботево			
8	Наука – 1927	Крумово	ПГ „Крумовски славеи“		
9	Васил Левски – 1944	Долище	ФПГ „Цветница“		
10	Учител – 1906	Слънчево	Женска фолклорна група	Танцов състав „Светлина“	Квартет „Слънчево“
11	Отец Паисий – 1941	Генерал Кантарджиево	ПГ „Настроение“		Коледарска група Дует „Братя Тодорови“
12	Пробуда – 1933	Припек			
13	Образование – 1979	Климентово	ПГ „Тракийски бисери“		Коледарска група
14	Въглен - 1884	Въглен		Танцов състав „Въглен“ и детски състав	Клуб за народни танци
15	Доброглед – 2005	Доброглед	ФГ „Броеница“		
16	Новаково – 2007	Новаково			
17	Светлина – 2007	Орешак	ПГ за автентичен фолклор „Родолюбие“		
18	Самообразование – 2006				
19	Яребична - 2007	Яребична			
20	Кирил и Методий – 2008	Осеново			
21	Напредък – 2008	Куманово	ПГ „Кумановски авлиги“		

Народните читалища НЧ „Бъдеще 1871“ с.Ботево, „Пробуда – 1933” с. Припек, „Новаково – 2007” с. Новаково, „Яребична – 2007“ с.Яребична, НЧ „Самообразование – 2006“ с.Зорница и „Кирил и Методий – 2008” с. Осеново нямат действащи колективи, но с общи усилия с населението активно подготвят културните мероприятия в населеното място и поддържат народните традиции.

Създаването на културните календари с разнообразни мероприятия спомага за привличане на всички хора от общността. Затова в културния календар на читалищата за 2021 г. са включени инициативи и прояви, чийто организатори и участници са самите читалища, както и прояви, в които Общината е партньор.

През 2021г. ще се проведат следните мероприятия с местно значение:

- Трети Международен фолклорен фестивал „За да остане българското“ в с.Климентово с участието на колективи от България;
- Традиционния Фолклорен фестивал „Света Марина“с.Ботево;

- Регионален „Ден на историята“ с.Климентово;
- „Коледна трапеза и надпяване“ гр.Аксаково.

4. Други занимания по интереси

Една от дейностите на читалището е да търси и да прилага интересни инициативи в социалната, образователна, културната и други сфери, свързани с цел привличане на ученици в селата, където няма училища за работа през лятото в дейности, осмислящи свободното им време. Такива кътове по интереси има в следните читалища:

- НЧ „Христо Ботев – 1927“ с.Кичево – лятна библиотека със занимания по интереси;
- НЧ „Просвета – 1922“ с.Любен Каравелово – „Детска работилница“;
- НЧ „Въглен – 1884“ с.Въглен – „Детски кът на приказките“.

5. Краеведска дейност

НЧ „Христо Ботев - 1927“ с.Кичево развива краеведска дейност. Това е вид дейност, свързана с развитие на краеведческа издирвателна дейност - описване на музикалния и танцов фолклор, обичаи и предания, събиране на предмети от традиционния бит, снимки и други подобни, значими за с.Кичево.

VII. Финансовата обезпеченост на читалищата:

Освен от държавната субсидия, предоставяна чрез общинския бюджет като основен източник за финансиране, читалищата набират средства за подпомагане на своята културно масова, библиотечна дейност и материална база от следните източници:

- 1.Членски внос;
- 2.Дарения и спонсорство;
- 3.Наем от земеделски земи;
- 4.Програми и проекти;
- 5.Дофинансиране с общински приходи.

VIII. Заключителна част

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за опазването и съхраняването на културно-историческото наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край; подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования; уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес към получаване на нови знания; реализирането на разнообразни и иновативни инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот в общината; усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори врата към необятното глобално пространство. Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища не само в духовни, но и в съвременни информационни центрове като привлекателно място за хората. Така програмата ще разкрие традициите на миналото, предизвикателствата на настоящето и надеждата за по-добро бъдеще.

Забележка:

Програмата е отворена за допълнения. Тя визира най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.

Дейности по програмата за 2021 г.

№ по ред	Дейности	Срок	Отговорник	Необходими финансови средства
I. Библиотечна дейност				
1.	Уреждане и поддържане на читалищните библиотеки	Постоянен	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи
2.	Обогатяване на библиотечния фонд	Постоянен	Читалища	Собствени средства/проекти
3.	Инициативи за повишаване на читателския интерес – представяне на нови книги, литературни четения, изложбени кътове с книги и др.	Постоянен	Читалища	Собствени средства
4.	Проучване, издирване и съхраняване на културно историческо наследство	Постоянен	Читалища	Собствени средства
5.	Предоставяне на компютърни и интернет услуги за населението	Постоянен	Читалища	Дарения/собствени средства
II. Художествена самодейност				
1.	Развиване и подпомагане дейността на съществуващите самодейни групи, школи и клубове.	Постоянен	Читалища	Собствени средства
2.	Разкриване на нови форми на любителско художественото творчество	Постоянен	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи
3.	Участия във фестивали, събори, конкурси на общинско, регионално, национално и международно ниво.	Постоянен	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи
4.	Съхраняване и популяризиране на местните обичаи и традиции от българския фолклор.	Постоянен	Читалища	Собствени средства
5.	Запознаване на подрастващото поколение с местните традиции и празнично-обредния календар.	Постоянен	Читалища	Собствени средства
III. Повишаване квалификацията				
1.	Участия в обучения и срещи	Постоянен		Собствени средства
2.	Участия в обучения по направления по програма „Глобални библиотеки-България“.	Постоянен	Читалища – гр.Аксаково и с.Любен Каравелово	Фондация”Глобални библиотеки” и Министерство на културата
3.	Повишаване квалификацията на служителите в читалищата	Постоянен	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи
IV. Културни и образователни мероприятия				
1.	Организиране и провеждане на мероприятия, свързани с общински, регионални и национални празници.	Културен календар на общинско, областно и национално ниво.	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи

2.	Включване в инициативи, организирани от Община Аксаково	Културен календар на Община Аксаково	Община Аксаково	Бюджет Община Аксаково и собствени средства, субсидия, дарения и други приходи на читалищата
3.	Провеждане на образователни инициативи с местното население и младите хора.	Според плана за дейността на читалището	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи
4.	Чествания на бележити дати и годишнини по читалища	Според плана за дейността на читалището	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи
V.	Поддръжка, ремонт и модернизиране на МТБ			
1.	Ремонтни дейности при възможност за кандидатстване по проекти	При необходимост	Община Аксаково и читалища	Средства от бюджета на Община Аксаково (дофинансиране)
VI.	Разработване и реализиране на проекти			
1.	Проект „Глобални Библиотеки“	Постоянен	НЧ „просвета – 1905“ гр.Аксаково и НЧ „Просвета – 1922“ с.Л.Каравелово	Собствени средства
2.	Участия в проекти на Министерство на културата	Постоянен	Читалища	Собствени средства
3.	Разработване на проекти и кандидатстване по програми	Постоянен	Читалища, Община Аксаково МИГ	Собствени средства, дофинансиране
VII.	Партньорства и популяризиране на дейността			
1.	Създаване и поддържане на добри партньорства с други културни организации, клубове, училища и детски градини, НПО, медиите, бизнеса и др.	Постоянен	Читалища	Собствени средства, субсидия, дарения и други приходи

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ОБЩНСКИ СЪВЕТ – АКСАКОВО:**
/СВ. ДОБРЕВА/